

# Ännu mera på gång på hyggena

Rolf Lundqvist, Kyrkvägen 12, 790 26 Enviken, tel 0246/ 236 23.

Kalhyggesbruket har så omskapande effekter att de ur ekologisk synpunkt inte, som det påstås av förespråkarna, innebär förnyelse av skogsekosystemet, utan tvärtom innebär ett byte. Bytet är dessutom irreversibelt, dvs är definitivt (Bäckström 1984). Den ofta mycket kraftiga omvälvningen av skogsmarken öppnar möjligheter till kolonisation för nykomlingar. En hel rad arter antar också den inbjudan ett kalhygge till en början innebär. Där finns de arter som är anpassade till de återkommande störningar som det naturliga skogsekosystemet innebär, skogseldar, stormfällningar mm. De gror från att ha vilat i den sk fröbanken i marken. Dit hör skogsnarv bla. Skogsvicker får nog också räknas dit. Andra arter intar hygget via mängder av lättspredda frön från arter som förekommer allmänt, men särskilt blommar upp i massförekomst vid störningar som mjölkörten.

Vissa inhemska förekommande arter hittar på hyggena nya nischer, där de växer kortare eller längre perioder. Hit hör vägtistel, maskros m fl. Det finns också en grupp växter, ursprungligen införda, som tex trädgårdsväxter, som hittar ut på hyggena och ibland bildar rikliga populationer. Dessa arter är ett mycket expressivt uttryck för den våldsamma naturomvandling kalhyggesbruket innebär. I Hälsingland har omtalats massförekomst av glesstånds, *Senecio fuchsii*. (Ågren 1981) Andra sådana arter på frammarsch är druvfläder och bredbladigt kaveldun, blågull (dock inhemska i norr).

I mina hemtrakter i s-ö Dalarna är två arter särskilt intressanta att studera genom sin expansion på senare tid. Det är druvfläders, vara ökning redovisats tidigare (Lundqvist 1983), och bredbladigt kaveldun. Deras expansion fortsätter. Druvfläders sprids antagligen med fåglar, som äter de röda bären och kaveldunet har lättspredda frön, som sprids med vinden bl.a. Hyggen på växtlig mark förefaller vara de marker där druvfläders uppträder, medan diken av olika typer, uppdämningar i hjulspår och områden som får ta emot de ökande mängder vatten som rinner av hyggena blir nya kaveldunslokaler.

Jag avser att följa upp tidigare rapporterad spridning av druvfläder och komplettera med spridningen i skogsmark av kaveldun. Jag är därför intresserad att få ta del av uppgifter om nyfynd av dessa arter inte bara i s-ö Dalarna utan även i hela länet. Skicka rapporter till mej (å även till rapportgruppen).

Litt ref. Bäckström 1984. Skogsförnygring i fjällnära skogar. Forskarrapport SLU Umeå.

Lundqvist, SBT hft 1 1983.

Ågren SBT hft 3 1981.